

**Overeenkomsten met
externe consultants:
aandachtspunten
anno 2025**

Dieter Dejonghe
Advocaat- vennoot

Ines Vandeveld
Advocaat - Senior Associate

LegalNews
LegalLearning

For Lawyers Belgium Global HR Lawyers
Claey & Engels

For Lawyers Belgium Global HR Lawyers
Claey & Engels

1

Inhoud

- I. Schijnzelfstandigheid
- II. Contractuele clausules in dienstverleningsovereenkomsten

For Lawyers Belgium Global HR Lawyers
Claey & Engels

2

I. Schijnzelfstandigheid

3

Werknemer of zelfstandige ?

- › Verschil werknemer - zelfstandige
- › Problematiek schijnzelfstandigheid
- › Herkwalificatie

Van Lierde, Belgium Global HR Lawyers
Claeys & Engels

4

Verskil werknemer - zelfstandige

› Werknemer

- Sociale zekerheid: +/- 27% werkgever, 13,07% werknemer
- Strikte arbeidswetgeving (arbeidsduur, zondagarbeid, overuren, 13^e maand, vakantiegeld, opzegtermijnen, loonbescherming, ...)
- Beperkte aansprakelijkheid: bedrog, zware fout, gewoonlijk lichte fout (art. 18)

5

Verskil werknemer - zelfstandige

› Zelfstandige

- Sociale zekerheid: op geplafonneerd inkomen
 - 3.593,20 EUR tot 17.008,88 EUR
 - 20,5 % op schijf tot 73.447,52 EUR
 - 14,16% op schijf tot 108.238,40 EUR
 - max. jaarbijdrage = 20.592,60 EUR (bedragen 2025)
- Niet onderworpen aan strikte arbeidswetgeving
- Geen aansprakelijkheidsbeperking (tenzij contractueel voorzien)

6

Vershil werknemer - zelfstandige

› Werknemer

- Algemene definitie Arbeidsovereenkomstenwet:

“Onder arbeidsovereenkomst wordt verstaan de overeenkomst waarbij een werknemer zich verbindt om, tegen loon, onder gezag van een werkgever arbeid te verrichten.”

- Arbeid
- Loon
- Ondergeschikt verband

› Zelfstandige

- Geen ondergeschikt verband

7

Problematiek schijnzelfstandigheid

- ### › Arbeidsrelatiewet: partijen kiezen vrij de aard van arbeidsrelatie

MAAR

Herkwalificatie indien uit de uitvoering voldoende onverenigbare elementen blijken, te beoordelen aan de hand van algemene en specifieke criteria

- Algemene criteria:
 - Wil der partijen
 - Vrijheid werktijdorganisatie
 - Vrijheid werkorganisatie
 - Mogelijkheid uitoefening hiërarchische controle
- Specifieke criteria: vast te leggen bij KB (op heden nog geen KB)

8

Problematiek schijnzelfstandigheid

Beoordeling aan de hand van algemene criteria

► Wil van de partijen “zoals die in hun overeenkomst werd uitgedrukt”

- Op basis van alle clausules van de overeenkomst gesloten tussen partijen (nut van schriftelijke overeenkomst!)
- Feitelijke contractuele relatie bij afwezigheid overeenkomst

9

Problematiek schijnzelfstandigheid

Beoordeling aan de hand van algemene criteria

► Vrijheid van organisatie van de werktijd

- Precieze en dwingende werkregeling? Kan betrokkene zelf over arbeidstijd beschikken? Rechtvaardiging / verwittiging afwezigheden? Vast uurrooster? Vakantie? Prikklok?
- *In concreto* te beoordelen:
 - Werken tijdens bepaalde uren wegens commerciële of organisatorische verplichtingen (vb. openingsuren winkel)
 - Rekenschap afleggen over tijdsgebruik aan opdrachtgever (mits vrijheid m.b.t. organisatie en praktische uitvoering van het werk)
- Niet omdat men opdrachten kan weigeren, dat men automatisch zelfstandige is

10

Problematiek schijnzelfstandigheid

Beoordeling aan de hand van algemene criteria

- › Vrijheid van organisatie van het werk
 - Precieze taakomschrijving?
 - Precieze instructies of bevelen?
 - Algemene onderrichtingen, verplichtingen en richtlijnen kunnen verenigbaar zijn indien gevolg van aard van de activiteit of indien noodzakelijk om vastgesteld resultaat te verwezenlijken (vb. opstellen verslagen, invullen timesheets)

11

Problematiek schijnzelfstandigheid

Beoordeling aan de hand van algemene criteria

- › Hiërarchische controle
 - Onderwerping aan hiërarchische controle en blootstelling aan sancties
 - Cfr. arbeidsreglement: mondelinge of schriftelijke waarschuwing, blaam, aantekening in het dossier, ingebrekestelling, boete, ontslag

12

Problematiek schijnzelfstandigheid

Neutrale criteria: spelen geen rol in de beoordeling

- › Titel van de overeenkomst
- › Sociale zekerheid – inschrijving bij RSZ of RSVZ
- › Inschrijving bij Kruispuntbank voor Ondernemingen
- › Btw
- › Wijze waarop inkomsten bij de fiscus worden aangegeven
- › Verplichtingen inherent aan de uitoefening van een beroep die opgelegd zijn door of krachtens een wet (vb. kredietinstelling, CBFA, ziekenhuizen zelfstandige geneesheren, etc.)

13

Problematiek schijnzelfstandigheid

Werknemer

- › Ontvangt instructies betreffende de werkorganisatie
- › Moet het gebruik van de arbeidstijd rechtvaardigen en een uurrooster en arbeidsplaats respecteren
- › Ontvangt een vast loon, alle onkosten worden terugbetaald
- › Voert het werk uit. Kan zich niet laten vervangen.

Zelfstandige

- › Ontvangt algemene richtlijnen, organiseert zelf de uitvoering van het werk
- › Is vrij de arbeidstijd te organiseren en te werken wanneer en waar hij wil
- › Bepaalt zelf zijn prijs en draagt de kosten en het risico van zijn onderneming
- › Mag zich laten vervangen

14

Problematiek schijnzelfstandigheid

Werknemer

- › Werkt exclusief voor zijn werkgever
- › Middelenverbintenis: verloning voor de arbeidstijd
- › Loon op een vaste datum, gekoppeld aan de arbeidstijd

Zelfstandige

- › Vrije keuze van opdrachtgevers
- › Resultaatsverbintenis: verloning voor het eindresultaat van de opdracht
- › Factuur op het einde van de opdracht, in functie van het afgeleverde resultaat

15

Problematiek schijnzelfstandigheid

- › Weerlegbaar vermoeden van arbeidsovereenkomst in bepaalde sectoren
 - Werken in onroerende staat (art 20 BTW KB)
 - Bewakings- en/of toezichtsdiensten voor derden
 - Transport van goederen en/of personen voor rekening van derden (met uitzondering van personen met een handicap)
 - Activiteiten die vallen onder het toepassingsgebied van het PC voor de schoonmaak (en die nog niet vallen onder het begrip 'werken in onroerende staat')
 - Land- en tuinbouwsector
 - Digitale platformen

16

Problematiek schijnzelfstandigheid

- Weerlegbaar vermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst wanneer uit de analyse van de arbeidsrelatie blijkt dat meerderheid van de criteria zijn vervuld
- Elke sector heeft eigen criteria, bv.:
 - geen economisch risico
 - geen beslissingsbevoegdheden (prijzen, aankopen, ...)
 - vaste vergoeding
 - geen eigen personeel / geen vervangingsmogelijkheid
 - hoofdzakelijk werken voor één opdrachtgever
 - geen eigen ruimtes/materialen
 - ...

17

Problematiek schijnzelfstandigheid

- Is het vermoeden van toepassing op alle zelfstandigen werkzaam in de geviseerde sectoren?
- Onroerende werkzaamheden en transport:

“uitoefening van werken in (....)”

 - Voorbeeld: enkel eigenlijke bouwactiviteiten, geen management

18

Herkwalificatie

Controle

- Door RSZ-inspectie en RSVZ-inspectie
- Bij algemene RSZ-controle kan de vraag naar zelfstandige samenwerking gesteld worden
- Topprioriteit: schijnzelfstandigheid in het kader van sociale dumping

19

Herkwalificatie

Sociale zekerheid

- Sociale zekerheidsbijdragen op de vergoedingen die in het kader van de overeenkomst aan de 'zelfstandige' zijn uitbetaald
- Zowel werkgeversbijdragen als werknemersbijdragen
- Bijdrageopslagen à rato van 10%
- Nalatigheidsintresten à rato van 7% per jaar
- Solidariteitsbijdrage 3.596,72 EUR (bedrag 2025)
- RSZ kan drie jaar teruggaan in de tijd en zelfs tien jaar in geval van fraude om de RSZ-bijdragen te vorderen
- Contractuele indekking ? (fysieke persoon vs. vennootschap)

20

Herkwalificatie

Sociale zekerheid

⇒ Voorbeeld: vergoeding van 50.000 EUR / jaar (excl. BTW)

• Werkgeversbijdragen (± 27%) :	13.500,00 EUR/jaar
• Werknemersbijdragen (13,07%) :	6.535,00 EUR/jaar
• Bijdrageverhoging (10%) :	2.403,50 EUR/jaar
• Intersten (7%) :	1.682,45 EUR/jaar
Totaal:	24.120,95 EUR/jaar
	x 3 jaar

21

Herkwalificatie

Arbeidsrecht

- ▶ Vorderen van **achterstallige bedragen** indien de 'zelfstandige' zelf zijn statuut betwist:
 - o.a. loonindexering, baremaloon, overloon, eindejaarspremie, vakantiegeld, feestdagenloon, opzegvergoeding, aansluiting bij collectieve verzekeringen, ...
- ▶ Theorie van het **voortgezet misdrijf**:
 - Vordering voor de volledige periode van tewerkstelling

22

Herkwalificatie

Strafrechtelijk

- Wet Aard Arbeidsrelaties is niet strafrechtelijk gesanctioneerd, maar toepassing algemene sociaalrechtelijke strafbepalingen (Dimona-inbreuk, niet opstellen individuele rekeningen, sociale fraude, ...)
- Inbreuk niveau 4:
 - Fysieke persoon:
 - gevangenisstraf 6 maanden – jaar
 - strafrechtelijke geldboete 4.800 – 56.000 EUR
 - administratieve geldboete: 2.400 – 28.000 EUR
 - Rechtspersoon:
 - strafrechtelijke geldboete: 24.000 – 576.000 EUR
 - administratieve geldboete: 2.400 – 28.000 EUR
 - Boete te vermenigvuldigen met aantal betrokken personen (max. 100x maximumboete)

23

Herkwalificatie

Gevallenstudie

24

Herkwalificatie

Gevallenstudie

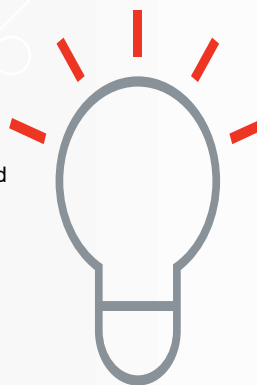

Eiser	Schijn-zelfstandige	Geen schijnzelfstandige	Totaal
RSZ	15	9	24
Zelfstandige	10	55	65
OM	7	2	9
Totaal	32	66	98

25

II. Contractuele clausules in dienstverleningsovereenkomsten

1. Onderscheid managementcontract - dienstverleningsovereenkomst
2. Preambule - de impact van de B2B-wetgeving:
3. De modaliteiten van de vergoeding
4. Exoneratie- of bevrijdingsbedingen
 1. Algemeen
 2. Specifiek mbt buitencontractuele aansprakelijkheid
5. Beëindiging
 1. Opzegbedingen
 2. Imprevisie
6. Schorsing
 1. ENAC
 2. Anticipatory breach
7. Confidentialiteit en niet-concurrentie
8. Welzijnswet van 4 augustus 1996
9. Bevoegde rechtbank

26

1. Definties: Managementovereenkomst

› Onderscheid:

- Managementovereenkomst in de strikte zin
 - Overeenkomst die betrekking heeft op het bestuur en de leiding van een vennootschap tegen vergoeding
 - Overeenkomst impliceert beslissingsbevoegdheid
 - Nut: nader bepalen contractuele relatie tussen vennootschap en vennootschapsmandataris, anders bepaald door benoemingsbesluit, statuten, reglement van inwendige orde, W.Venn.
 - "Managementovereenkomst voor vennootschapsmandataris"

vs.

- Consultancy-overeenkomst
 - Overeenkomst die betrekking heeft op adviesverlening
 - Overeenkomst impliceert géén beslissingsbevoegdheid
 - "Managementadviesovereenkomst" "Dienstverleningsovereenkomst"

2. Preambule (1)

- Inleiding overeenkomst
- Wie zijn partijen en waarom doen ze beroep op elkaar
- Standaardclausule?
 - *Partijen erkennen onderhandeld te hebben en alle gevolgen daadwerkelijk gewild te hebben*
 - *Partijen verklaren en erkennen formeel dat geen enkel clausule een onevenwicht tussen partijen creëert*

2. Preamble (2) – B2B wet

Zwarte lijst	Grijze lijst	Algemene toetsingsnorm
		
ALTijd ONRECHTMATIG	VERMOEDEN ONRECHTMATIGHEID	
1. Zuiver potestatieve voorwaarden 2. Eenzijdige interpretatiebeding 3. Afstand van elk middel van verhaal 4. Onweerlegbare kennis-of aanvaardingsbedingen	1. Eenzijdige wijzigingsbedingen 2. Stilzwijgende verlenging of vernieuwing zonder redelijke opzegtermijn 3. Zonder tegenprestatie het economisch risico verleggen 4. Ongepaste beperking van rechten bij wanprestatie/ gebrekkige uitvoering 5. Geen redelijke opzegtermijn voorzien 6. Ongepaste exonerationclausules 7. Beperking van bewijsmiddelen 8. Niet-evenredige schadebedingen	› Kennelijk onevenwicht tussen rechten en plichten van partijen • Beoordelingscriteria • Marginale toetsing

29

2. Preamble (3)

- TIP ! Documenteer het onderhandelingsproces en toon aan wat het doel en de wil van partijen is
- Besteed meer aandacht aan de preamble
 - Evenwicht in de contractrelatie aantonen: onderhandelingen gevoerd, bepaalde clausules zijn werkelijke wil van partijen (ook al zouden deze onevenwichtig lijken)
 - Eventueel wijzen op tussenkomst raadslieden
 - Algemene economie van het contract (voldoende quid pro quo)

30

3. Vergoeding (1)

Consultant

- › Wie bepaalt de vergoeding?
 - Contractueel uitwerken in overeenkomst
- › Wat omvat de vergoeding?
 - Vaste vergoeding per maand
 - Variabel
 - met uurtarief / dagtarief
 - of in functie van prestaties
 - Bonus ? B2B tip! Doelstellingen, criteria, targets, KPI's vastleggen – geen gebruik
 - Onkosten?
 - Voordelen?

31

3. Vergoeding (2)

Voorbeeld

- Voor de Diensten die door de Dienstverlener worden geleverd, zal de Vennootschap per jaar een vaste vergoeding van [bedrag] EUR, exclusief BTW betalen.

De vaste vergoeding zal betaald worden op jaarlijkse basis in (12) twaalf gelijke schrijven aan het einde van elke maand (hetzij [] cijfers) ([] letters).

- Voor de Diensten die door de Dienstverlener worden geleverd, zal de Vennootschap aan de Dienstverlener een uurvergoeding van [] EUR, exclusief BTW, per gewerkt uur betalen.

- De Dienstverlener kan in aanmerking komen voor een variabele vergoeding tot een maximum bedrag van [] EUR ([] euro). Het toekennen van deze variabele vergoeding en het uit te keren bedrag, zullen afhankelijk zijn van (i) het behalen van bepaalde criteria die jaarlijks en uiterlijk op [datum] worden vastgelegd door [invullen] en van (ii) [eventueel aanvullen].

32

3. Vergoeding (3)

Rechtspraak

Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen 25 oktober 2024 – A/23/02347, onuitg.

Die contractuele clausule waarbij ABC haar eigen betaling aan XYZ afhankelijk maakt van een expliciete goedkeuring van de eindklant, is een verschuiving van een eigen economisch risico, ABC creëert zich op deze wijze een toegang tot vereenvoudigde invorderingsprocedures voor niet betwiste schuldvorderingen en dit ten koste van XYZ

→ De clausule wordt bij toepassing van artikel VI.91/5, 3° WER geacht onrechtmatig te zijn.

Bovendien past ABC het contract zo toe dat XYZ enkel aan de hand van een handtekening van de eindklant, derde aan het contract, kan bewijzen dat hij ten opzichte van zijn eigen opdrachtgever ABC heeft gedaan wat hij moest, namelijk het afgesproken aantal weken presteren aan 40 uur per week.

→ De clausule wordt bij toepassing van artikel VI.91/5, 7° WER, vermoed onrechtmatig te zijn.

4. Exoneratie en/of bevrijdingsbedingen (1)

Contractueel - Consultant

- Gewone contractuele aansprakelijkheid t.o.v. opdrachtgever
- Vergoeding voor elke beroepsfout die schade aan de opdrachtgever toebrengt
- Mogelijkheid tot uitwerking (beperking aansprakelijkheid) in overeenkomst
 - Niet voor mandataris (bestuurder etc)
 - Grenzen B2B Wet / NBW/regels openbare orde
 - Bedrog/opzet (zware fout?)
 - Uithollen overeenkomst
- **B2B tip!**
 - *Verboden, behoudens tegenbewijs: ongepaste exoneratieclausules*
 - *"6° de onderneming te ontslaan van haar aansprakelijkheid voor haar opzet, haar zware fout of voor die van haar aangestelden of, behoudens overmacht, voor het niet-uitvoeren van de essentiële verbintenissen die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken"*
 - Oplossing: beperking aansprakelijkheid, bijvoorbeeld tot dekking verzekering (niet 1 EUR: schending algemene toetsingsnorm)

4. Exoneratie en/of bevrijdingsbedingen (2)

Rechtsspraak

Vred. St.-Gillis 3 juli 2024 – nr. 23A67 – T.APP.-R.C.D.I. 2024/4

De algemene voorwaarden van C.F. (aannemer) voorzien een exoneratieclausule die bedoeld is om de aansprakelijkheid van C.F. te beperken of uit te sluiten voor bepaalde schade of verliezen:

(vertaling) "C.F. wijst erop dat in artikel 10 van haar algemene voorwaarden (gehecht aan de op 15 juni 21 ondertekende offerte) het volgende is bepaald (bewijsstuk 2): "C.F. is gebonden aan een middelenverbintenis (...) In geen geval kan C.F. aansprakelijk worden gesteld voor **indirecte schade** geleden door de klant, zoals commercieel verlies (verlies van klanten) of **financieel verlies** (winstvermindering, verhoging van algemene kosten, winstderving of verwachte besparingen), **verstoring van planning of organisatie en claims van derden**, zelfs als C.F. is gewaarschuwd voor de mogelijkheid van dergelijke schade. Ongeacht de ernst van de fout, inclusief grove nalatigheid maar exclusief opzettelijk wangedrag, is de aansprakelijkheid van C.F. beperkt tot het **aanbrengen een tweede laag** product in overeenstemming met artikel 9 van deze algemene voorwaarden en onder voorbehoud van de aansprakelijkheid van de fabrikant (...)

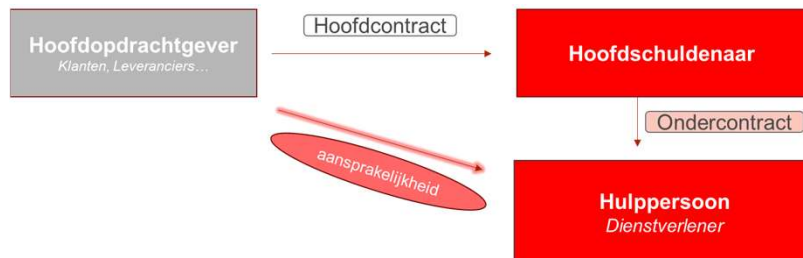
De klant is aansprakelijk voor klachten van burens voor eventuele veroorzaakte overlast."

NIETIG → duidelijk onevenwicht creëert tussen de rechten en verplichtingen van de partijen, zoals bepaald in artikel VI.91/3, § 1 WER.

4. Exoneratie en/of bevrijdingsbedingen (3)

Buitencontractuele ASH

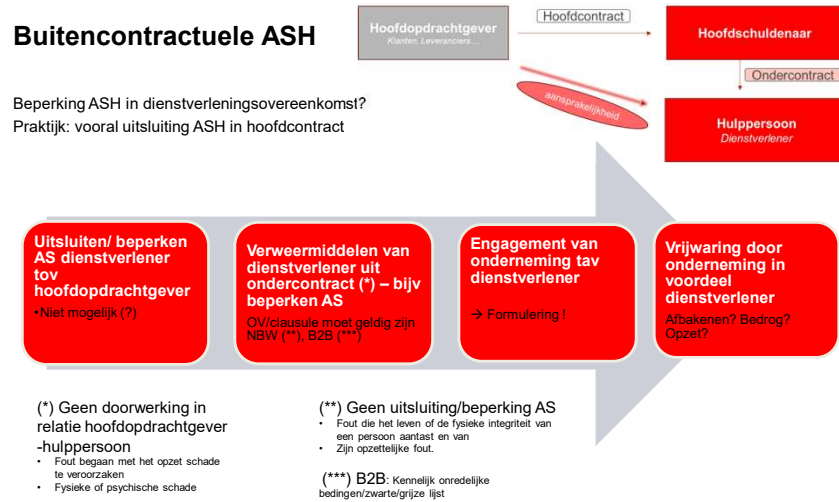
Afschaffing quasi immuniteit uitvoeringsagent

4. Exoneratie en/of bevrijdingsbedingen (4)

Buitencontractuele ASH

Beperking ASH in dienstverleningsovereenkomst?
Praktijk: vooral uitsluiting ASH in hoofdcontract

5. Beëindiging: opzegbedingen (1)

Opzegtermijn/opzegvergoeding

► Consultant

- Regels van het contractenrecht
- Contractuele vrijheid
 - Opzeggingstermijn
 - Opzegvergoeding
 - Bijv. indien men ervoor opteert dat de opzegtermijn niet moet worden gepresteerd
 - let op omschrijving berekeningsbasis

► B2B tip!

- Voorzie redelijke opzegtermijn

5. Beëindiging: opzegbedingen (2)

Opzegtermijn/opzegvergoeding

► Voorbeeld Consultant

Elke Partij kan de Overeenkomst beëindigen mits een **opzeggingstermijn** van [___ maanden] gegeven aan de andere Partij per aangetekend schrijven, zonder dat de Partij die de opzeg doet de verplichting heeft de beëindiging te motiveren.

De opzeggingstermijn begint te lopen op [invullen]. Tijdens de duur van de opzeggingstermijn, blijven de rechten en de verplichtingen van de Partijen ongewijzigd.

Indien de opzeggende partij de **opzeggingstermijn niet respecteert**, is zij gehouden om aan de andere partij een vergoeding te betalen die gelijk is aan de vergoeding overeenstemmend met het niet gerespecteerde gedeelte van de opzeggingstermijn. Voor deze berekening wordt rekening gehouden met de gemiddelde maandelijkse vergoeding die door de Consultant werd gefactureerd in de laatste 12 maanden van de samenwerking of, indien de samenwerking gedurende de eerste 12 maanden wordt beëindigd, het gemiddelde van alle gefactureerde vergoedingen. Voor de berekening van dit gemiddelde wordt enkel rekening gehouden met de facturen die werden opgemaakt teneinde de vaste vergoeding, zoals voorzien in artikel [artikel] van deze Overeenkomst, te factureren.

5. Beëindiging: ontbindend beding (3)

Ontbinding: Beëindiging op grond van toerekenbare tekortkoming

- Ontbinding door inwerkstelling ontbindend beding (art 5:92 BW)
 - Het ontbindend beding verleent de schuldeiser het recht om het contract te ontbinden zonder voorafgaande tussenkomst van de rechter wanneer de schuldenaar een van zijn verbintenissen niet nakomt.
 - De schuldeiser stelt het beding in werking door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar. Die vermeldt de tekortkomingen die hem worden verweten.
- Mogelijkheid tot eenzijdig beëindigen zonder ingebrekestelling, zonder rechtelijke tussenkomst, van rechtswege (wel kennisgeving vereist), zonder opzegtermijn/opzegvergoeding (←→ gerechtelijke ontbinding)
- Ernstige tekortkoming kan gedefinieerd worden
 - (Niet) limitatieve lijst met gronden die kunnen leiden tot onmiddellijke beëindiging

5. Beëindiging: ontbindend beding (4)

Ontbinding: Beëindiging op grond van toerekenbare tekortkoming

- Opsomming van wanprestaties mogelijk die ontbinding rechtvaardigen
 - Overtreden niet-concurrentiebeding
 - Overtreden confidentialiteitsbeding
 - Faillissement
 - Ernstige tekortkoming
 - Fraude
- Aantonen dat wanprestatie onder toepassing beding valt
- Niet limitatief?
- Andere wanprestaties kunnen ook in aanmerking komen voor ontbinding (NBW)
 - Ontbinding op kennisgeving?
 - *Nadat hij nuttige maatregelen heeft genomen om de niet-nakoming van de schuldenaar vast te stellen, kan de schuldeiser het contract, op eigen risico, ontbinden door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar. Die vermeldt de tekortkomingen die hem worden verweten.*

5. Beëindiging: ontbindend beding (5)

› B2B tip!

- Wederkerig maken ontbindende bedingen?
 - Kennelijk onredelijk onevenwicht?
- Ongepast schadebeding koppelen aan wanprestatie (ook NBW 5:88)
- Verboden, behoudens tegenbewijs: ongepaste beperking van rechten bij wanprestatie
 - “4” op ongepaste wijze de wettelijke rechten van een partij uit te sluiten of te beperken in geval van volledige of gedeelde wanprestatie of gebrekkige uitvoering door de andere onderneming van een van haar contractuele verplichtingen”
 - “De dienstverlener heeft in geval van wanprestatie door de onderneming niet het recht om haar eigen prestatie op te schorten, noch om de overeenkomst te ontbinden”
 - Verboden

5. Beëindiging: anticipatory breach (6)

- Anticipatory breach (art. 5:90 NBW)
 - *In uitzonderlijke omstandigheden kan het contract ook worden ontbonden wanneer het duidelijk is dat de schuldenaar, na te zijn aangemaand om binnen een redelijke termijn voldoende waarborgen te bieden voor de goede uitvoering van zijn verbintenissen, zijn verbintenissen niet tijdig zal nakomen en dat de gevolgen van die niet-nakoming voldoende ernstig zijn voor de schuldeiser.*
- Voorwaarden
 - SE heeft aangemaand om binnen een redelijke termijn voldoende waarborgen te bieden voor de goede uitvoering van zijn verbintenissen
 - Na aanmaning is duidelijk dat de schuldenaar zijn verbintenissen niet tijdig zal nakomen
 - De gevolgen van de niet-nakoming zijn voldoende ernstig voor de schuldeiser
 - Er is sprake van uitzonderlijke omstandigheden

5. Beëindiging: Imprevisie (7)

- Artikel 5:74 NBW

Elke partij moet haar verbintenissen nakomen, ook al zou de uitvoering ervan meer bezwarend geworden zijn ofwel doordat de kostprijs van de uitvoering is gestegen, ofwel doordat de waarde van de tegenprestatie is vermindert.

De schuldenaar kan evenwel aan de schuldeiser vragen om het contract opnieuw te onderhandelen met het oog op de aanpassing of beëindiging ervan indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- 1° een verandering van omstandigheden maakt de uitvoering van het contract buitensporig bezwarend, dermate dat de uitvoering ervan redelijkerwijze niet langer kan worden geëist;*
- 2° die verandering onvoorzienbaar was bij de contractsluiting;*
- 3° die verandering is ontoerekenbaar in de zin van artikel 5.225 aan de schuldenaar;*
- 4° de schuldenaar dit risico niet voor zijn rekening heeft genomen; en*
- 5° de wet noch het contract die mogelijkheid uitsluiten.*

De partijen blijven hun verbintenissen nakomen in de loop van de heronderhandelingen.

Bij afwijzing of mislukking van de heronderhandelingen binnen een redelijke termijn, kan de rechter, op verzoek van één van de partijen, ofwel het contract aanpassen om het in overeenstemming te brengen met hetgeen de partijen redelijkerwijze zouden zijn overeengekomen op het tijdstip van de contractsluiting indien zij rekening hadden gehouden met de verandering van omstandigheden, ofwel het contract geheel of gedeeltelijk beëindigen op een datum die niet mag voorafgaan aan de verandering van omstandigheden en volgens de nadere regels die de rechter vaststelt. De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding.

5. Beëindiging: Imprevisie (8)

- Artikel 5:74 NBW
- Omstandigheden NA sluiten overeenkomst
 - Zie 5 voorwaarden
- Rechter kan ontbinden of aanpassen aan omstandigheden
- Overeenkomsten NA 1 januari 2023
 - Contractueel moduleren

5. Beëindiging: rechtspraak (9)

Ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Kortrijk 30 november 2022, D.A.O.R. 2023/2 – n° 146

“Een beding dat de bevoegdheid verleent om het contract voortijdig en eenzijdig te beëindigen op voorwaarde van betaling van een forfaitair bedrag kwalificeert als een opzegbeding. Het betreft geen vergoeding voor de schadelijke gevolgen van een niet-nakoming. Het legt enkel de tegenprestatie vast voor het recht op een voortijdige beëindiging van het contract.

→ Artikel VI.91/5, 4° WER voert een weerlegbaar vermoeden van onrechtmatigheid in voor bedingen die ertoe strekken op **ongepaste wijze de wettelijke rechten bij niet-nakoming te beperken**. Het gaat enkel over bedingen die betrekking hebben op een situatie van gebrekkige uitvoering van het contract. Dat is niet het geval voor een opzegbeding.

→ Het beding brengt ook **geen kennelijk onevenwicht tot stand tussen de wederzijdse rechten en plichten** (art. VI.91/3 WER). De toetsing op grond van artikel VI.91/3 WER betreft een marginale toetsing, waarbij de rechtbank zich terughoudend moet opstellen. Ook de rechtbank moet in principe immers de bindende kracht van het door partijen gesloten contract respecteren. Enkel wanneer er sprake is van een kennelijk onevenwicht tussen de rechten en plichten van de partijen kan er tussengekomen worden in de contractinhoud door nietigverklaring van een onrechtmatig beding.”

5. Beëindiging: rechtspraak (10)

Ondrb. Brussel 1 december 2022 - A/22/01723, D.A.O.R. 2023/2 – n° 146

Een clause die voorziet in een forfaitaire vergoeding in geval van eenzijdige voortijdige beëindiging kan worden gekwalificeerd als een opzeggingsclause en niet als een schadevergoedingsclause. De vergoeding is namelijk niet gekoppeld aan een ontbinding van het contract wegens wanprestatie, maar aan een contractueel recht om het contract eenzijdig voortijdig te beëindigen.

→ Artikel VI.91/5, 8° WER is niet van toepassing op een dergelijke clause, omdat deze bepaling uitsluitend betrekking heeft op schadevergoedingsclausules en niet op opzeggingsclausules + geen matiging op grond van artikel 1231, § 1 OBW

"De abonnee die de overeenkomst niet kan of niet wil verderzetten tot de einddatum heeft de mogelijkheid om deze voortijdig te verbreken, mits het betalen van een forfaitaire vergoeding ten belope van 40 % van het totaal van de openstaande vergoedingen voor de lopende periode als er geen apparatuur beschikbaar is gesteld en van 60 % van het totaal van de openstaande vergoedingen voor de lopende periode als er apparatuur beschikbaar is gesteld."

Wel toetsing aan de algemeen toetsingsnorm in artikel VI.91/3 WER. Het opzegbeding doorstaat dan ook de algemene toetsingsnorm en is niet onrechtmatig en nietig.

5. Beëindiging: rechtspraak (11)

Ondrb. Leuven 28 februari 2023, R.W., 2023-2024/10, p. 397-400

Een opzegbeding waarbij de dienstverlener er belang bij heeft dat de overeenkomst vroegtijdig wordt beëindigd, omdat hij dan een vergoeding ontvangt die gelijk is aan de vergoeding die hij zou ontvangen bij volledige uitvoering van de overeenkomst, is onrechtmatig in de zin van art. VI.91/3, § 1 WER en bijgevolg nietig.

"bij voortijdige beëindiging van de overeenkomst op initiatief van de Opdrachtgever zonder dat er in hoofde van de Manager sprake is van opzet en/ of bedrog of een grove tekortkoming in hoofde van de Opdrachtgever, deze laatste aan de Manager een vergoeding is verschuldigd, overeenstemmend met de vergoeding zoals bepaald in art. 5.3 ut supra, en dit voor het resterende gedeelte van de voorziene termijn, onverminderd het recht om een hogere schadevergoeding te eisen"

→ De conventionele vergoeding is dus gelijk aan de overeengekomen managementfee berekend tot aan de einddatum van de overeenkomst.

→ De rechtbank zegt voor recht dat het opzegbeding in art. 6.1 van de tussen partijen gesloten overeenkomst d.d. 14 september 2022 een **onrechtmatig beding is in zin van VI.91/3 § 1 WER**, en dus nietig is en dat verweerster dan ook niet gerechtigd is op grond van deze bepaling enige schadevergoedingsaanspraak te doen gelden.

6. Schorsing: ENAC (1)

- **Art. 5.98**
 - *De schuldeiser kan de uitvoering van zijn verbintenis opschorten overeenkomstig artikel 5.239.*
- **Art 5. 239**
 - *§1. In een wederkerige rechtsverhouding kan de schuldeiser van een opeisbare verbintenis de nakoming van zijn eigen verbintenis opschorten totdat de schuldenaar de zijne uitvoert of aanbiedt ze uit te voeren. De opschorting moet te goeder trouw worden toegepast. De bewijslast dat de schuldenaar zijn verbintenis is nagekomen of heeft aangeboden na te komen, rust op de schuldenaar. Indien de schuldeiser meent dat die nakoming of dat aanbod tot nakoming niet overeenstemt met hetgeen verschuldigd was, draagt hij de bewijslast.*
- **VOORWAARDEN**
 - Wederkerige verbintenis
 - Zekere en opeisbare schuldvordering
 - Een aan de tegenpartij toerekenbare tekortkoming
 - Voorafgaande ingebrekestelling/kennisgeving vereist (reden)
 - Te goeder trouw
 - Tijdelijk
 - Samenhangende verbintenis

6. Schorsing: Exceptio Timoris (2)

- **Art 5.239 § 2 NBW**
 - De schuldeiser kan de nakoming van zijn verbintenis tevens opschorten wanneer **het duidelijk is dat zijn schuldenaar zijn verbintenis niet zal hebben uitgevoerd op het einde van de uitvoeringstermijn** en dat de gevolgen van die niet-nakoming voldoende ernstig zijn voor hem. De schuldeiser kan de nakoming van zijn verbintenis niet meer opschorten indien de schuldenaar voldoende waarborgen biedt voor de goede uitvoering van de zijne.
 - = voortijdige niet-nakoming

7. Confidentialiteit (1)

Consultant

- › Kan nuttig zijn, maar moeilijk afdwingbaar in de praktijk (overtreding is zeer moeilijk te bewijzen)
- › Aandachtspunten:
 - zowel tijdens uitvoering overeenkomst als nadien
 - zorg dat ook de fysieke persoon gebonden is (evt. mee tekenen enkel hiervoor)
 - omschrijving van het begrip “vertrouwelijke informatie”
 - duur van de verbintenis
 - voorzie sanctie in geval van overtreding
 - **B2B tip!:** geen overdreven schadevergoeding

7. Niet-concurrentie (2)

Consultant

- › Geen specifieke wettelijke bepalingen
 - Decreet d'Allarde: vrijheid van handel, nijverheid en beroep (art. II. 3 WER)
- › Afdwingbaarheid?
 - niet verder gaan dan noodzakelijk
 - om de concurrentie tegen te gaan
 - beperkt qua voorwerp
 - niet elke activiteit kan verboden worden
 - geografische beperking
 - gebied waarin men activiteiten uitvoerde (opsomming)
 - beperking in duur
 - tijdens – na einde overeenkomst max 2-3 j (B2B wet?)

7. Niet-concurrentie (3)

Consultant

- Matiging rechter?
 - Cassatierechtspraak (23.01.2015 en 25.06.2015)
 - te ruim niet-concurrentiebeding matigen tot de wettelijk toegelaten omvang, wanneer deze mogelijkheid tot reductie door de partijen gewenst is
 - Partiële nietigheid indien dit voldoet aan wensen van de partijen
 - Toch belang deelbaarheidsbeding
- Zorg dat ook de fysieke persoon gebonden is
- Schadebeding
 - Schade is immers moeilijk te bewijzen
- **B2B tip!**
 - Geen overdreven schadebeding
 - Kennelijk onevenwicht? Voldoende *quid pro quo*?
 - Deelbaarheidsbeding

7. Niet-concurrentie (3)

Recente rechtspraak

Hof van beroep Gent 4 september 2024 - 2023/AR/695, onuitgeg.

- Duur

"Het hof oordeelt dat dit niet-concurrentiebeding voor een duur van 5 jaar na het beëindigen van de dienstverleningsovereenkomst in dit concrete geval inderdaad onredelijk lang is en een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van ondernemen inhoudt."

Aangezien de wet dit niet verbiedt, wordt de nietigheid van het niet-concurrentiebeding beperkt tot het gedeelte van het beding dat in strijd is met de voormelde bepalingen van openbare orde. Meer bepaald blijft het niet-concurrentiebeding van artikel 6.2 (i) voortbestaan, doch slechts voor een ingeperkte periode van 3 jaar na de beëindiging van de dienstverleningsovereenkomst."

- Toepassing in tijd

- B2B 1/12/2020 en NBW 1/1/2023

- Schadevergoeding

- 75 K: niet onredelijk

8. Welzijnswet 4 augustus 1996 (1)

- › Verplicht op te nemen clause wanneer een werkgever in zijn inrichting werkzaamheden laat uitvoeren door een zelfstandige of door werknemers van externe ondernemingen
- › Inhoud van de clause:
 - Zelfstandige verbindt zich er toe zijn verplichtingen inzake welzijn werknemers bij de uitvoering van het werk eigen aan de inrichting waarin hij werkzaamheden komt uitvoeren na te leven
 - Indien zelfstandige deze verplichtingen niet of gebrekkig naleeft, kan de werkgever zelf de nodige maatregelen treffen op kosten van de zelfstandige
 - Ook overeenkomst sluiten met onderaannemers
 - Praktische afspraken inzake samenwerking in geval van ernstig arbeidsongeval met een werknemer en regeling van de kosten die hieruit voortvloeien

8. Welzijnswet 4 augustus 1996 (2)

- De Dienstverlener verbindt er zich toe zijn verplichtingen inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, die eigen zijn aan de inrichting waarin hij werkzaamheden komt uitvoeren, na te leven. Indien de Dienstverlener deze verplichtingen niet of gebrekkig naleeft, kan de Vennootschap in alle gevallen zelf de nodige maatregelen treffen, op kosten van de Dienstverlener. Het is de Dienstverlener niet toegelaten om een beroep te doen op (een) eigen (onder)aannemer(s) om de overeenkomst uit te voeren.
- Indien de Dienstverlener of één van diens aangestelden of werknemers betrokken is bij een ernstig arbeidsongeval met een werknemer, dient de Dienstverlener onmiddellijk (d.w.z. de dag van het ongeval) de Vennootschap op de hoogte te stellen. De Dienstverlener zal samenwerken met de Vennootschap, haar preventiedienst, de bevoegde ambtenaren en de betrokken personen teneinde er voor te zorgen dat het ongeval kan onderzocht worden en het omstandig verslag kan opgemaakt worden. De Dienstverlener dient de eventuele kosten te dragen die uit voormeld onderzoek kunnen voortvloeien en die op hem betrekking hebben.

9. Bevoegde rechtbank/arbitrage (1)

› Arbitrage mogelijk

- Deskundigheid van de arbiter(s)
- Vertrouwelijk karakter
- Autonomie van de partijen om procedureregels te bepalen (aantal arbiters, taal van de procedure, zetel, bewijsmiddelen, ...)
- Tijdsduur

› Voorbeeld

Elk geschil betreffende de geldigheid, de interpretatie, de uitvoering en de beëindiging van de Overeenkomst zal uitsluitend worden beslecht volgens het reglement van [arbitrage-instantie], door [drie/één] arbiter[s] die conform het reglement worden aangesteld. De procedure zal in het Nederlands worden gevoerd, te [PLAATS]

› B2B tip!

- Uitsluiting middel van verhaal?
- Or. Antwerpen (Afd. Tongeren), 9 mei 2022 (Bron: *Limb. Rechtsl.*, 2022, 234-235)
 - Onrechtmatig forumbeding

57

Korte test

› 1. Klopt het dat het voldoende is dat men opdrachten kan weigeren om automatisch als zelfstandige beschouwd te worden?

(voor het juiste antwoord: zie slide 10)

- A. Klopt B. Klopt niet

› 2. Niet-concurrentie: is het juist dat er steeds een beperking in duur dient voorzien te worden?

(voor het juiste antwoord: zie slide 52)

- A. Juist B. Onjuist

› 3. Arbitrage: is deze wel of niet uitgesloten bij geschillen met consultants?

(voor het juiste antwoord: zie slide 57)

- A. Wel B. Niet

58

Dieter Dejonghe
Advocaat-vennoot
T +32 56 26 08 63
dieter.dejonghe@claeysengels.be

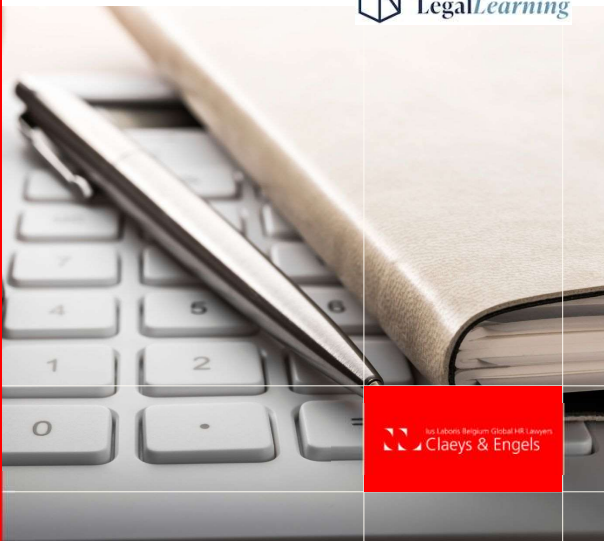
Ines Vandeveld
Advocaat
T +32 9 261 50 07
Ines.vandeveld@claeysengels.be

www.claeysengels.be

 Ius Laboris Belgium Global HR Lawyers
Claeys & Engels

59

59

 LegalNews
LegalLearning

**Overeenkomsten met
externe consultants:
aandachtspunten
anno 2025**

Dieter Dejonghe
Advocaat- vennoot

Ines Vandeveld
Advocaat - Senior Associate

 Ius Laboris Belgium Global HR Lawyers
Claeys & Engels

60

60